KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 10.5.2007
COM(2007) 244 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

SPODBUJATI SOLIDARNOST MED GENERACIJAMI

KAZALO

1. Uvod 3

2. Javne politike, ki podpirajo družinsko življenje: pomembnost spodbujanja zaposlovanja in enakih možnosti 3

2.1. Skupno gibanje držav članic v smeri prilagajanja družinskih politik 3

2.2. Pomembnost spodbujanja zaposlovanja in enakih možnosti 4

2.3. Vloga politik zaposlovanja in enakih možnosti Evropske unije pri kakovosti družinskega življenja 6

2.4. Lizbonska strategija – gonilna sila za usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja 6

3. Evropska zveza za družino 7

3.1. Platforma za sistematičen pristop k izmenjavi dobrih praks in raziskavam 7

3.2. Uporaba evropskih strukturnih skladov 8

4. Sklepne ugotovitve 9

ANNEXE - MAIN EUROPEAN DATA ON FAMILIES AND FAMILY POLICIES 10

The family as a support network 11

Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54 12

Frequency of care by sex, age and country groups (%) 13

Difference of employment rate for women with and without children 14

Provision of childcare in European countries in 2005 15

Social protection benefits targeted at family support in the EU 16

Preferences for family support measures 16

At-risk-of-poverty rates by household type, 2005 18

1. UVOD

Komisija je marca 2005 z zeleno knjigo, posvečeno demografskim izzivom, odprla razpravo o nujni okrepitvi solidarnosti med generacijami. V svojem sporočilu z dne 12. oktobra 2006 o demografski prihodnosti Evrope[1] je nato poudarila, da morajo države članice Evropske unije spodbujati obnavljanje prebivalstva kot del prenovljene lizbonske strategije za rast in zaposlovanje ter nadaljevanje politike enakih možnosti za ženske in moške. Z izboljšanjem pogojev za družinsko življenje, zlasti z usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja, bi lahko države članice Evropejcem pomagale, da uresničijo svoje želje pri načrtovanju družine (glej Prilogo 2).

Razprava o staranju prebivalstva, ki se je medtem začela v Evropi, je ta pogled še razširila. Izkazalo se je, da je ravnovesje med evropskimi družbami odvisno od zlitja medgeneracijskih solidarnosti, ki so kompleksnejše kot nekoč: mladi odrasli živijo dlje pri svojih starših, medtem ko morajo ti vedno pogosteje podpirati starejše osebe, odvisne od pomoči drugih[2]. Bremena, ki nastanejo pri tem, nosijo predvsem mlade in srednje generacije, ter v splošnem ženske. Enakost med moškimi in ženskami in enake možnosti na splošno so očitno bistveni pogoj za oblikovanje nove solidarnosti med generacijami.

Zato lahko Unija ne glede na to, da so države članice edine pristojne za družinske politike, posredno prispeva k njihovi posodobitvi in uspešnosti, zlasti na podlagi lizbonske strategije, ki poudarja ravno udeleženost žensk v zaposlitvi, boljše usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja, pa tudi zaposlovanje in vključenost mladih.

Komisija v tem smislu pozdravlja pobudo za Evropsko zvezo za družino, ki je bila predstavljena na spomladanskem zasedanju Evropskega sveta. To sporočilo poudarja prispevek lizbonske strategije k temu razvoju (§2), najprej s proučitvijo najnovejšega razvoja nacionalnih politik, ki podpirajo družinsko življenje, nato pa s predlogi, kako se lahko Evropska zveza razvije v platformo raziskav in izmenjav (§3). Ta je prvi del evropskega odgovora na izzive, ki jih ustvarjajo demografske spremembe.

2. JAVNE POLITIKE, KI PODPIRAJO DRUŽINSKO ŽIVLJENJE: POMEMBNOST SPODBUJANJA ZAPOSLOVANJA IN ENAKIH MOŽNOSTI

Države članice so se zavezale, da bodo prilagajale svoje politike, ki podpirajo družinsko življenje, staranju prebivalstva, spremembam življenjskih razmer in naraščajoči raznovrstnosti družinskih vezi[3]. Medtem ko ostaja odgovornost za družinske politike v rokah držav članic, pa obenem politike Evropske unije na področju zaposlovanja in enakih možnosti občutno vplivajo na kakovost družinskega življenja.

2.1. Skupno gibanje držav članic v smeri prilagajanja družinskih politik

Evropski instrumenti za opazovanje, kot je na primer MISSOC (vzajemni informacijski sistem o socialni varnosti), ugotavljajo, da različne politike, ki podpirajo družinsko življenje, v državah članicah Evropske unije danes vsebujejo tri glavne razsežnosti:

- nadomestilo za neposredne in posredne stroške, povezane z družino (dodatki ali davčne olajšave za tiste, ki skrbijo za otroke ali osebe, odvisne od pomoči drugih);

---

1 COM(2006) 571. Demografska prihodnost Evrope, kako spremeniti izziv v priložnost.

2 Prva evropska raziskava o kakovosti življenja iz leta 2003. Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer.

3 Poročilo o socialnih razmerah 2005/6.

– storitve za pomoč staršem pri izobraževanju in varstvu majhnih otrok ter pri varstvu in skrbstvu starejših otrok, vedno pogosteje pa tudi storitve, namenjene osebam, odvisnim od pomoči drugih, v starajoči se družbi;

– ureditev pogojev za delo in zaposlitev (s pomočjo delovnega časa in dopustov, ki omogočajo usklajevanje poklicnega in družinskega življenja) ter dostopa do storitev na lokalni ravni.

Te tri razsežnosti so se v državah članicah razvile na zelo različne načine. Tako je izdatek za družinske dodatke in storitve varstva otrok v povprečju 2,1 % BDP v Uniji (EU-25)[4], pri čemer se giblje od 0,7 % do 3,9 % glede na državo, in sicer z nižjimi stopnjami v državah južne Evrope, kjer se zanašajo predvsem na solidarnost znotraj družine, in višjimi stopnjami v severnih in celinskih državah.

Spričo dejstva, da se družbeno in kulturno okolje ves čas spreminjata, so se države članice odločile za prilagajanje, in sicer v treh smereh:

– družinske politike so zdaj del javnih ukrepov, ki vsi vplivajo na položaj družin, in sicer predvsem politike na področju izobraževanja, socialne in poklicne vključenosti mladih, zaposlovanja, nastanitve, prevoza in zdravja, ter seveda civilno pravo, ki ureja medsebojne obveznosti družinskih članov;

– načini ukrepanja se spreminjajo v smislu decentralizacije dejavnosti, individualizacije pravic in dajatev ter usmerjanja izdatkov v doseganje boljše pripravljenosti za delo ter zagotovitev trajnega izhoda iz revščine; ta razvoj se konkretno kaže predvsem v proučevanju tehtnosti izpeljanih pravic v zvezi s položajem družine in spodbujanjem individualnih pravic v sistemih socialnega varstva. Slednje se prilagajajo tudi tako, da ne zapostavljajo žensk, ki so bile v preteklosti manj poklicno aktivne, in s tem ne povečajo revščine, s katero se srečujejo ženske starejših generacij[5];

– družinske politike tudi vedno bolj upoštevajo spremembe teženj in praks glede vlog moških in žensk v družbi, v smislu udeleženosti žensk v zaposlitvi brez večjih prekinitev in naraščajoče udeleženosti moških v družinskih in gospodinjskih obveznostih, ter tako preko ekonomske neodvisnosti žensk prispevajo k enakosti med moškimi in ženskami.

Evropejci, ki družinskemu življenju že od nekdaj pripisujejo velik pomen[6], te spremembe pozdravljajo. Študija, ki jo je opravila Fundacija Robert Bosch med letoma 1999 un 2003 v dvanajstih državah, kaže, da si želijo predvsem večje ponudbe skrbstvenih storitev za otroke in osebe, odvisne od pomoči drugih, zlasti za starejše (glej Prilogo 7).

2.2. Pomembnost spodbujanja zaposlovanja in enakih možnosti

Pogosto se zastavlja vprašanje, katere družinske politike so najučinkovitejše. Pri odgovoru je treba upoštevati, da se cilji, ki si jih države članice zastavljajo v okviru teh politik, med seboj razlikujejo. Za nekatere države je najpomembneje zvišati število rojstev, tako da pomagajo parom pri načrtovanju družine. Za druge je podpiranje družinskega življenja del splošnega

---

[4] Podatki o izdatkih za družine ne vključujejo davčnih olajšav, izdatkov za izobraževanje, zlasti predšolsko, ter drugih ukrepov za pomoč družinam ali ki upoštevajo bremena družin (nastanitev, socialna vključenost, …).

[5] Poročilo ILO o ženskah in socialni varnosti iz leta 1988.

[6] Raziskava Eurobarometer 273 „Evropska družbena stvarnost“: družinsko življenje je ena od tistih vrednot, ki so jih Evropejci v odgovorih v okviru raziskave o dobrem počutju označili za najpomembnejše.

načrta za spodbujanje boljšega počutja državljanov, in sicer z zagotavljanjem enakih možnosti za vse. Spet za druge je bistvenega pomena boj proti revščini nekaterih družin ali zmanjševanje razlik v plačah. Nenazadnje je prizadevanje za ustvarjanje ugodnih razmer za družinsko življenje, pogosto na ravni regije ali občine, povezano tudi z željo, da se privabi ali zadrži kvalificirana delovna sila.

Vendar pa empirična primerjava kaže, da imajo tiste države, ki vodijo celovite politike za spodbujanje enakosti med ženskimi in moškimi, ki so razvile celostne sisteme ponudbe storitev in individualnih pravic do starševskih dopustov tako za ženske kot za moške, ki vlagajo v kakovost storitev varstva otrok[7] in ki spodbujajo prožnejšo ureditev delovnega časa, na splošno višje stopnje rodnosti in zaposlenosti žensk. Te pobude v državah članicah, ki jih prevzemajo zelo različne zainteresirane stranke, združujejo vlado, regionalne in lokalne oblasti ter socialne partnerje, včasih znotraj družbene odgovornosti podjetij, v povezavi z združenji in organizacijami civilne družbe.

Skandinavske države imajo najvišjo stopnjo zaposlenosti žensk, saj je na Švedskem in Danskem zaposlenih več kot 80 % žensk med 25. in 54. letom (medtem ko imajo sredozemske države najnižje stopnje). Tudi stopnje rodnosti so v državah, ki so zelo zgodaj razvile politike za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja ter za enakost med ženskami in moškimi, nad povprečjem.

Mehanizmi za boljše usklajevanje poklicnega življenja na eni ter družinskega in zasebnega življenja na drugi strani žensk ne silijo v izbiro med poklicno kariero in kakovostjo njihovega družinskega življenja, in tako pomagajo pri načrtovanju družine ter zaposlovanju žensk. Podobno ima tudi zmanjševanje razlik v plačah med moškimi in ženskami pomembno vlogo pri spodbujanju boljše delitve družinskih in gospodinjskih obveznosti.

---

[7] Dela OECD (Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj) o varstvu in izobraževanju majhnih otrok kažejo, da razvoj struktur, ki povezujejo varstvo in izobraževanje, ni nujen samo zaradi usklajevanja družinskega in poklicnega življenja, temveč tudi zato, ker omogoča boj proti izključenosti in ustvarjanje človeškega kapitala že od zgodnjih let.

2.3. Vloga politik zaposlovanja in enakih možnosti Evropske unije pri kakovosti družinskega življenja

Družinske politike so v izključni pristojnosti držav članic. Vendar pa si je Evropska unija vedno prizadevala, da bi se upošteval vpliv njenih politik na družinske vezi in kakovost življenja družinskih članov. Lizbonska strategija zdaj ponuja okvir za posodobitev družinskih politik s spodbujanjem enakih možnosti, predvsem pa boljše usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja, kar prispeva k boljši udeleženosti žensk v zaposlitvi.

Pravo Skupnosti že dolgo upošteva potrebe družinskega življenja in pripadajočih pravic. Izvajanje tega prava v zvezi s prostim gibanjem oseb in delavcev v Evropi je privedlo do usklajevanja obveznih sistemov socialnega zavarovanja[8] (ki vključujejo družinske dodatke) ter do pravice do ponovne združitve družine delavcev v Evropski uniji, vključno s priseljenci iz tretjih držav in pravicami za njihove zakonce in otroke[9]. Pred kratkim je Evropska unija v okviru svojih prizadevanj za boljšo prihodnost otrok uvedla ukrepe, s katerimi bo otrokom zagotovila pravico do družine in do zaščite[10] (predvsem pravice v zvezi z zaščito lastne podobe, programe proti nasilju nad otroki, ukrepe za zagotovitev varnosti njihovega okolja itd.)

Usklajevanje družinskega, zasebnega in poklicnega življenja je v želji, da bi ženskam in moškim zagotovili enake možnosti pri dostopu do zaposlitve, postala glavna os evropskih politik zaposlovanja. Leta 1992 je bil v pravni red Skupnosti vključen pravni okvir za varnost nosečih delavk in uvedbo porodniškega dopusta[11]. Ravno tako je bil eden od prvih rezultatov evropskega socialnega dialoga uvedba pravic v zvezi s starševskim dopustom[12]. Odraz pomembnosti tega nepogrešljivega usklajevanja za ekonomsko neodvisnost žensk ter enakost med moškimi in ženskami sta danes Načrt za enakost med ženskami in moškimi 2006–2010[13], ki ga je izdelala Komisija, in Evropski pakt za enakost med spoloma[14], ki so ga države članice odobrile na zasedanju Evropskega sveta 23. in 24. marca 2006.

2.4. Lizbonska strategija – gonilna sila za usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja

Usklajevanje med poklicnim, družinskim in zasebnim življenjem z namenom, da bi se povečala udeleženost žensk v zaposlitvi, je sestavni del lizbonske strategije. To se odraža zlasti v ciljih, ki jih je leta 2002 sprejel Evropski svet v zvezi z otroškim varstvom. Ravno tako se to kaže v integriranih smernicah za zaposlovanje in rast, sprejetih leta 2005, ki vključujejo pristop, prilagojen življenjskemu ciklu; tako naj bi se politike zaposlovanja bolje prilagodile spreminjajočim se pogojem za družinsko življenje skozi življenje posameznika. V okviru lizbonske strategije se je oblikovala tudi odprta metoda koordinacije na področju socialne varnosti in socialne vključenosti. Ta posveča posebno pozornost izboljšanju razmer

---

8 COM(2002) 694 Sporočilo Komisije – Prosto gibanje delavcev: kako izkoristiti vse ugodnosti in možnosti.

9 Direktiva Sveta 2003/86/ES o pravici do združitve družine. Direktiva Sveta 2004/38/ES o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic.

10 COM(2006) 367 Strategiji EU o otrokovih pravicah naproti.

11 Direktiva Sveta 92/85/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo (deseta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS).

12 Direktiva Sveta 96/34/ES z dne 3. junija 1996 o okvirnem sporazumu o starševskem dopustu, sklenjenem med UNICE, CEEP in ETUC.

13 SEC(2006) 275, sprejet 1. marca 2006.

14 Sklepi predsedstva, 7775/1/06/ REV 1.

revnih otrok in njihovih družin, posodobitvi pokojninskih sistemov, ki bi v večji meri upoštevali nove oblike dela in prekinitve poklicne poti, ter spodbujanju dolgotrajne nege za osebe, odvisne od pomoči drugih. Perspektiva enakih možnosti spodbuja razvoj lizbonske strategije, kar bodo poudarile tudi mnoge pobude, načrtovane za leti 2007 in 2008.

- Komisija bo sočasno s tem sporočilom začela drugo fazo posvetovanj s socialnimi partnerji in jih pozvala, da izrazijo mnenje o vsebini morebitnih zakonodajnih in nezakonodajnih predlogov za boljše usklajevanje.
- V letu 2007 bo uvedena vrsta ukrepov kot odgovor na mandat Evropskega sveta, ki je Evropsko unijo in njene države članice večkrat pozval, naj posebno pozornost posvetijo boju proti revščini otrok.
- Komisija bo razmislila o kakovosti storitev za ostarele osebe, odvisne od pomoči drugih, in o zaščiti pred slabim ravnanjem, pa tudi o ukrepih, ki bi jih lahko sprejeli na evropski ravni v sodelovanju z državami članicami, da bi pospešili razvoj in posodobitev infrastruktur in storitev, namenjenih obvladovanju staranja prebivalstva.
- Posvetovanja za boljši uvid v družbeno stvarnost v evropskih družbah[15], ki so v teku, bodo osvetlila nove oporne točke, s katerimi si lahko pomagajo politike Skupnosti pri odzivanju na potrebe v zvezi z enakimi možnostmi ter dostopom vseh generacij do storitve oskrbe.

V letnem poročilu Evropske komisije o napredku bo na podlagi nacionalnih poročil, pripravljenih v okviru lizbonske strategije, vsaki dve leti eno poglavje posvečeno stanju priprav Unije na staranje prebivalstva[16].

3. EVROPSKA ZVEZA ZA DRUŽINO

Evropska zveza za družino, ustanovljena na spomladanskem zasedanju Evropskega sveta, bo sprva delovala kot platforma izmenjav in znanj o družinam prijaznih politikah in o dobrih praksah držav članic za obvladovanje staranja prebivalstva. Komisija bo za oblikovanje te platforme že v letu 2007 razvila orodja za sistematičen pristop k izmenjavi dobrih praks in raziskavam (§3.1).

Poleg tega namerava Komisija v okviru Evropske zveze za družino spodbujati sodelovanje in partnerstvo med vsemi zainteresiranimi strankami in s tem omogočiti boljše usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja. Komisija dopolnjuje pobude, ki so jih prevzeli socialni partnerji znotraj Evropske unije, s pozivom državam članicam, naj razvijejo partnerstva, s pomočjo katerih bi lažje usklajevali poklicno, družinsko in zasebno življenje, pri čemer bi lahko izkoristili nova sredstva, ki jih dajejo na voljo strukturni skladi (§3.2).

Komisija bo na tretjem Evropskem demografskem forumu, načrtovanem za leto 2010, predstavila poročilo o dosežkih Evropske zveze za družino.

3.1. Platforma za sistematičen pristop k izmenjavi dobrih praks in raziskavam

Evropska unija zaradi velikih razlik med družinskimi politikami ponuja odličen način za izmenjavo dobrih praks na področju javne politike in za poglobljeno proučevanje njihovih vplivov. Komisija bo v zvezi s tem ustanovila:

(a) skupino vladnih strokovnjakov za demografska vprašanja na visoki ravni

---

[15] COM(2007) 63 o pregledu stanja družbene realnosti.

[16] Glej COM(2006) 571.

Komisija bo vzporedno s tem sporočilom ustanovila skupino vladnih strokovnjakov za demografska vprašanja na visoki ravni, ki jo predvideva sporočilo o demografski prihodnosti Evrope. Namen te skupine je svetovati Komisiji pri njenih pripravah poročil in forumih, ki se bodo odvijali vsaki dve leti, ter ji pomagati pri izvajanju analiz in izmenjav izkušenj, omenjenih v nadaljevanju.

(b) forume ter evropske, nacionalne, regionalne in lokalne mreže

Komisija bo vsaki dve leti organizirala evropski forum o demografiji, kjer bo pregledala demografsko stanje in izvajanje smernic, ki jih predlaga sporočilo o demografski prihodnosti Evrope. Prvi forum je potekal oktobra 2006, naslednji pa je načrtovan za jesen 2008. Forumi se bodo podpirali in spodbujali tako na nacionalni kot na regionalni ali lokalni ravni. Pobuda „Regije za gospodarsko spremembo“[17] izrecno predvideva možnost za dejavno podpiranje dejavnosti na tem področju na regionalni in lokalni ravni.

(c) observatorij dobrih praks

Komisija bo pozvala Evropsko fundacijo za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer, naj ustanovi observatorij dobrih praks na področju družinskih politik. Informacije, ki jih bo zbral ta observatorij, bodo obravnavane na evropskih in drugih forumih.

(d) raziskovalna orodja

Sedmi okvirni program za raziskave in tehnološki razvoj omogoča, da se še naprej podpirajo raziskave o vprašanjih v zvezi z demografijo in družinami, in sicer s pomočjo financiranja posebnih dejavnosti na tem področju in financiranja različnih sektorjev, tako da se upoštevajo vsi vplivi demografskih sprememb na družbene strukture. Ta okvirni program ter okvirni program za inovacije in konkurenčnost lahko z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij za večjo avtonomijo in kakovost življenja starejših oseb pomagata družinam.

Komisija bo sodelovala tudi pri razvoju baze podatkov, ki jo bo izdelal OECD v zvezi z družinami, in oblikovanju orodij za analizo družinskih politik z namenom, da bodo na voljo državam članicam. Ta orodja za analizo bodo omogočala oceniti učinkovitost njihovih politik v primerjavi z vsemi zastavljenimi cilji (družine, ki imajo želeno število otrok, enakost med ženskami in moškimi ter enake možnosti na splošno in socialna vključenost, zlasti otrok). Leta 2008 bo opravljena raziskava Eurobarometer o stanju družin in njihovih potrebah.

3.2. Uporaba evropskih strukturnih skladov

Kakor so pokazale izkušnje programa EQUAL[18] in konferenca o pobudah regij za obvladovanje demografskih sprememb, ki jo je organizirala Evropska komisija januarja 2007, lahko veliko število obstoječih pilotnih izkušenj spodbudi izvajanje novih dejavnosti na nacionalni ali lokalni ravni, namenjenih podpiranju enakih možnosti, in usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Starteške smernice Skupnosti 2007–2013 v zvezi s kohezijo[19] takšne inovacije priporočajo, v kolikor so

---

17 Sporočilo Komisije „Regije za gospodarsko spremembo“, COM(2006) 675 z dne 8. 11. 2006.

18 Poročila o dejavnostih, ki jih financira Evropski socialni sklad, v zvezi z usklajevanjem poklicnega in družinskega življenja za spodbujanje enakosti med ženskami in moškimi, zlasti v okviru mednarodnega programa EQUAL, lahko preberete na spletni strani Evropske komisije.

19 COM(2006) 386 Predlog odločbe Sveta o strateških smernicah Skupnosti o koheziji.

v skladu s prilagoditvijo demografskim spremembam[20]. Zato Komisija poziva države članice, naj zagotovijo, da operativni programi, ki so jih predložili, lahko podpirajo takšne dejavnosti. V ta namen je s pomočjo zgoraj omenjenih vladnih strokovnjakov izdelala praktične smernice za lokalne in regionalne udeležence, s čimer bo državam članicam pomagala v praksi izvesti ukrepe, za katere so se odločili, da bi spodbudili usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja ter izboljšali kakovost življenja. Te decentralizirane dejavnosti bodo predmet razprave na naslednjem evropskem demografskem forumu.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

Nacionalne družinske politike bodo okrepile medgeneracijsko solidarnost, in sicer tako da se bodo bolje odzivale na potrebe družin po skrbstvenih storitvah za otroke in osebe, odvisne od pomoči drugih, ter bolj uravnoteženo porazdelitev družinskih in gospodinjskih obveznosti. Na podlagi tega lahko pričakujemo boljšo kakovost življenja za vse in boljše pogoje za načrtovanje družine. Nove smernice družinskih politik bodo prispevale tudi k rasti in zaposlovanju, zlasti tako da bodo olajšale udeleženost žensk v zaposlitvi.

S poudarjanjem enakosti med moškimi in ženskami ter enakih možnosti na splošno je lizbonska strategija ustrezen okvir za podpiranje takšnega razvoja nacionalnih družinskih politik. Vendar pa so države članice tiste, ki nosijo glavno odgovornost. Z Evropsko zvezo za družino, katere dogovore o izmenjavah in raziskovalne projekte Komisija v celoti podpira, postaja ta posodobitev vprašanje skupnega interesa.

[20] Uredba (ES) št. 1081/2006 z dne 5. julija 2006 o Evropskem socialnem skladu vsebuje cilj: „prizadevati [si] […] za odpravo s tem povezanih razsežnosti in posledic demografskih sprememb aktivnega prebivalstva Skupnosti“.

ANNEX - MAIN EUROPEAN DATA ON FAMILIES AND FAMILY POLICIES

The family as a support network 11
Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54 12
Frequency of care and housework by sex, age and country groups (%) 13
Difference of employment rate for women with and without children 14
Provision of childcare in European countries in 2005 15
Social protection benefits targeted at family support in the EU 16
Preferences for family measures 16
At-risk-of-poverty rates by household type, 2005 18

The family as a support network

From whom do you get support in the following situations?	If you needed help around the house when ill			If you needed advice about a serious personal or family member			If you were feeling a bit depressed and wanting someone to talk to			If you needed to urgently raise an important sum of money to face an emergency		
	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total
Your partner	6%	70%	45%	6%	60%	38%	8%	57%	37%	3%	22%	14%
Family member	69%	25%	43%	58%	28%	40%	41%	21%	29%	64%	49%	55%
Work colleague	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	1%	1%	1%
Friend	11%	1%	5%	25%	7%	7%	37%	15%	24%	9%	4%	6%
Neighbour	4%	1%	2%	2%	0%	0%	3%	1%	2%	1%	0%	1%
Someone else	4%	1%	2%	3%	2%	2%	3%	2%	2%	7%	10%	9%
Nobody	4%	1%	2%	3%	1%	1%	5%	3%	3%	12%	9%	10%
NA	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	4%	4%	4%

Source: Eurobarometer 273 "European social reality" reconducted in November December 2006 in EU-27.

Note: As regards the variable on the family situation in the columns, a respondent has a partner if he or she is married, remarried or unmarried but currently living with a partner.

Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54

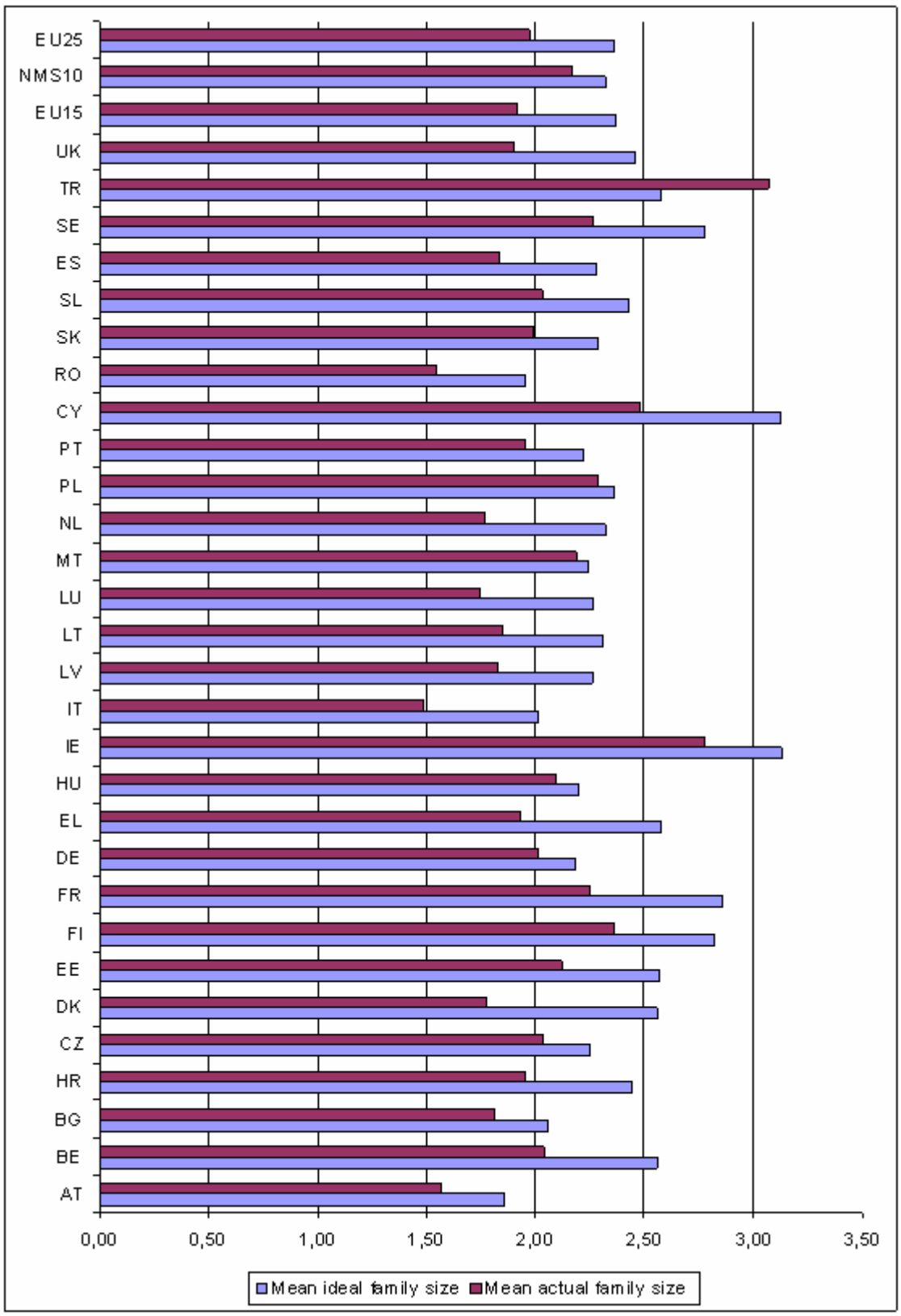

Source:"Childbearing preferences and family size issues in Europe" by M.R. Testa, results of the 2006 Euro Barometer on fertility and ageing.

Frequency of care by sex, age and country groups (%)

	Q37a: How often: caring for and educating children			Q37c: How often: caring for elderly/disabled people		
	Every day	Once or several times a month	Less often/never	Every day	Once or several times a month	Less often/never
EU15						
Women aged 18–34	42	4	53	4	9	88
Women aged 35–64	49	10	40	10	16	75
Women aged 65+	6	10	84	5	6	88
Men aged 18–34	17	7	77	2	8	90
Men aged 35–64	32	14	54	5	11	84
Men aged 65+	5	7	88	6	5	89
NMS-10						
Women aged 18–34	52	5	44	6	14	80
Women aged 35–64	48	17	35	12	16	72
Women aged 65+	9	16	75	6	5	89
Men aged 18–34	28	9	62	3	14	83
Men aged 35–64	35	20	45	6	16	79
Men aged 65+	9	13	78	6	5	90

Q37a, b, c: How often are you involved in any of the following activities outside your paid work: a) Caring for and educating Children; c) Caring for elderly/disabled relatives?
Note: the modalities 'less often' and 'never' are aggregated together.
Source: EQLS, 2003; row percentages.

Difference of employment rate for women with and without children*

	2005
EU25	14.2
EU15	13.2
EU10	19.5
BE	2.1
CZ	39.2
DK	3.4
DE	26.5
EE	30.0
EL	3.5
ES	7.5
FR	10.2
IE	18.2
IT	6.8
CY	3.4
LV	18.0
LT	2.8
LU	7.0
HU	35.3
MT	17.2
NL	9.4
AT	14.4
PL	11.1
PT	-3.8
SI	-1.5
SK	34.5
FI	17.5
UK	21.2

* Difference in employment rates for women with children under 6 and women without children (age group 20-50).
Source: EU Labour Force Survey – Spring data, LU 2003, 2004 and 2005: Annual average data. Data not available for SE.

Provision of childcare in European countries in 2005

Children cared for (by formal arrangements other than by the family) up to 30 hours / 30 hours or more per usual week as a proportion of all children of same age group

Country		0 – 2 years		3 years – mandatory school age		Mandatory school age – 12 years		Admission age to mandatory school *(pre-primary included)*
		1 – 29h.	*30h. or +*	*1 – 29h.*	*30h. or +*	*1 – 29h.*	*30h. or +*	
EU Member States								
Belgium	BE	23%	19%	49%	48%	43%	54%	6
Bulgaria	BG	.	.	.	.	.	.	7
Czech Republic	CZ	2%	0%	30%	40%	53%	45%	6
Denmark	DK	13%	60%	15%	79%	34%	65%	7
Germany	DE	8%	8%	61%	26%	69%	29%	6
Estonia	EE	3%	9%	9%	69%	57%	40%	7
Ireland	IE	14%	6%	64%	14%	64%	35%	6
Greece	EL	3%	4%	27%	34%	54%	45%	6
Spain	ES	25%	14%	54%	40%	53%	46%	6
France	FR	16%	16%	56%	39%	48%	52%	6
Italy	IT	9%	16%	21%	70%	13%	87%	6
Cyprus	CY	7%	12%	42%	43%	54%	46%	6
Latvia	LV	2%	16%	6%	60%	27%	69%	5
Lithuania	LT	2%	9%	11%	46%	66%	31%	7
Luxembourg	LU	14%	8%	51%	12%	74%	23%	4
Hungary	HU	2%	5%	30%	49%	30%	70%	5
Malta	MT	5%	0%	32%	23%	19%	79%	5
Netherlands	NL	36%	4%	82%	7%	89%	11%	5
Austria	AT	4%	0%	53%	16%	66%	32%	6
Poland	PL	0%	2%	8%	22%	58%	38%	6
Portugal	PT	3%	26%	9%	55%	30%	69%	6
Romania	RO	.	.	.	.	.	.	7
Slovenia	SI	2%	22%	10%	67%	41%	55%	6
Slovakia	SK	0%	3%	10%	57%	39%	44%	6
Finland	FI	8%	19%	25%	51%	82%	18%	7
Sweden	SE	22%	31%	35%	52%	1%	95%	7
United Kingdom	UK	24%	6%	72%	28%	10%	90%	5
EFTA countries								
Iceland	IS	7%	30%	21%	76%	22%	77%	6
Norway	NO	11%	22%	28%	52%	83%	17%	6

Source: Eurostat, EU-SILC 2005 data.
Notes:
1) Formal arrangements refer to the EU-SILC survey reply categories 1-4 (pre-school or equivalent, compulsory education, centre-based services outside school hours, a collective crèche or another day-care centre, including family day-care organised/controlled by a public or private structure).
2) Only care for more than 1 hour a week is considered.
3) Some children do not use child care since parent is taking parental leave for a younger child.
4) Child age is calculated at the interview date, except for IE and FI where age is calculated at 31/12/2004.
5) Some countries, like BE, did not collect data for children being 12 years at the interview date.
6) CY, LV, PT, SK: No information collected for children born between 31/12/2004 and the interview date.
7) FR: Care performed by 'assistantes maternelles' directly paid by the parents, without organised structure between them, is not included in the table.
8) IE: For the age groups '0 - 2 years' and '3 years - mandatory school age', the care '1-29h.' is overestimated and the care '30h. or +' underestimated due to measurement error.
9) SK: Measurement error for the age group 'mandatory school age school - 12 years' leading to high proportion of children without school hours.

Social protection benefits targeted at family support in the EU

	2004					
	Share population between 0-19	Support intensity corrected for the share of the young *	Total Fertility Rate	Total family support	Support in cash	Support in kind
EU-25	22.54%	9.32	1.51	2.1 e	1.5 e	0.6 e
EU-15	22.20%	9.46	:	2.1 e	1.5 e	0.6 e
BE	23.17%	8.63	1.68	2	1.6	0.4
CZ	21.73%	7.36	1.23	1.6 p	1.4 p	0.2 p
DK	24.32%	16.04	1.78	3.9	1.6	2.3
DE	20.48%	14.65	1.37	3 p	2.2 p	0.7 p
EE	23.92%	7.11	1.47	1.7	1.6	0.1
IE	28.38%	8.81	1.99	2.5	2.3	0.3
EL	20.21%	8.41	1.31	1.7	1.2	0.5
ES	20.11%	3.48	1.33	0.7 p	0.4 p	0.3 p
FR	25.06%	9.98	1.92	2.5 p	2 p	0.5 p
IT	19.19%	5.73	1.33	1.1 p	0.7 p	0.5 p
CY	27.75%	7.21	1.49	2	1.9	0.1
LV	23.42%	5.55	1.24	1.3 p	1 p	0.2 p
LT	25.71%	4.28	1.26	1.1 p	0.7 p	0.4 p
LU	24.49%	15.52	1.70	3.8 p	3.3 p	0.6 p
HU	22.20%	11.26	1.28	2.5	1.9	0.6
MT	25.33%	3.95	1.37	1	0.9	0.1
NL	24.53%	5.30	1.73	1.3 p	0.7 p	0.5 p
AT	22.24%	13.49	1.42	3	2.5	0.5
PL	25.36%	3.55	1.23	0.9 p	0.9 p	:
PT	21.62%	5.55	1.40	1.2 p	0.8 p	0.5 p
SI	21.05%	9.50	1.25	2 p	1.4 p	0.6 p
SK	25.50%	7.06	1.24	1.8 p	1.6 p	0.1 p
FI	23.75%	12.63	1.80	3	1.6	1.3
SE	23.98%	12.51	1.75	3 p	1.6 p	1.5 p
UK	24.75%	6.87	1.77	1.7 e	1.3 e	0.4 e

Source: Eurostat, ESSPROS.

* The support in % of GDP divided by the share of young (0-19) in the population.

** e means estimated value, p means provisional value and : means no data available.

Preferences for family support measures

Country	1st place	%	2nd place	%	3rd place	%
AT	More and better working part-time opportunities	90.5	Lower wage and income taxes	88.8	Flexible working hours	88.3
BE	More and better working part-time opportunities	85.2	Flexible working hours	80.5	Lower wage and income taxes	80.2
CZ	An allowance at the birth of child	90.5	Lower wage and income taxes	87.8	Improved parental leave arrangements	86.8
EE	A substantial decrease in the costs of education	96.0	A substantial rise in child allowance	94.5	Improved parental leave arrangements	91.0
FI	Flexible working hours	82.6	Lower wage and income taxes	79.5	Financial support for parents taking care of their children	79.3
DE	More and better working part-time opportunities	89.9	Flexible working hours	89.3	Better day-care facilities for children under 3 years old	88.5
HU	Better housing for families	94.9	A substantial decrease in the costs of education	93.7	A substantial rise in child allowance	92.3
IT	More and better working part-time opportunities	89.2	A substantial rise in child allowance	89.2	Lower wage and income taxes	88.9
LT	An allowance at the birth of child	95.9	Financial support for parents taking care of their children	95.7	Improved parental leave arrangements	94.7
NL	More and better working part-time opportunities	78.9	Flexible working hours	72.0	Improved parental leave arrangements	71.2
PL	Child allowance	92.5	An allowance at the birth of	92.2	Improved parental leave	91.1

	dependent on family income		child		arrangements	
RO	Lower wage and income taxes	98.2	Improved parental leave arrangements	97.9	Better housing for families	97.4
SI	Better housing for families	97.8	Better day-care facilities for children under 3 years old	97.8	Improved parental leave arrangements	97.3
CY	Lower wage and income taxes	95.9	Improved parental leave arrangements	93.7	Flexible working hours	91.5

Respondents up to 50 years old ("very in favour" and "somewhat in favour").
The Demographic Future of Europe – Facts, Figures, Policies: Results of the Population Policy Acceptance Study (PPAS)- Survey with interviews of 34 000 Europeans in 14 countries from 1999 to 2003 – Federal Institute for population research and Robert Bosch Foundation 2006.

At-risk-of-poverty rates by household type, 2005

	Single parent with dependent children	Two adults with one dependent child	Two adults with two dependent children	Two adults with three or more dependent children	Three or more adults with dependent children
EU25	33s	12s	14s	26s	14s
EU15	32s	11s	13s	25s	14s
NMS10	38s	15s	19s	36s	17s
BE	36	9	10	21	17
BG	:	:	:	:	:
CZ	41	9	11	25	9
DK	21	4	5	14	5
DE	30	10	7	13	7
EE	40	13	12	25	13
IE	45	12	13	26	11
GR	43	14	18	33	28
ES	37	14	23	36	18
FR	26	8	9	20	15
IT	35	15	22	35	21
CY	35	9	9	14	8
LV	31	14	18	39	13
LT	48	15	18	44	14
LU	32	13	17	20	14
HU	27p	15p	15p	26p	11p
MT	51	13	15	35	10
NL	26	9	10	20	6
AT	27	9	11	20	9
PL	40	17	23	45	23
PT	34	17	25	39	15
RO	27	11	16	44	23
SI	22p	9p	10p	17p	6p
SK	32	13	17	24	13
FI	20	7	5	12	8
SE	18	4	4	9	12
UK	38p	11p	13p	29p	13p
IS	14	8	8	10	5
NO	19	4	5	10	4

Source: Eurostat SILC(2005) Income data 2004; except for UK, income year 2005 and for IE moving income reference period (2004-2005); RO National HBS 2005, income data 2005.
Notes: Risk-of-poverty defined as income below 60% of the median income.
: = Not available.
p = Provisional value.
s = Eurostat estimation.